

Олеся рано стала сиротою. Листи — ось і все, що лишилося їй від мами. Дівчинка живе цими листами. Тільки вони і подруга Карина допомагають Олесі впоратися з труднощами: пияцтвом батька, жорстокістю мачухи, ненавистю зведеного брата. Одного разу Олеся приїздить із Каринією до Северодонецька і там зустрічає Ігоря. Два серця еднаються в танці кохання. Але настає буремний 2014 рік, Ігор іде добровольцем в АТО...

Чи зустрінуться закохані знову? Доля наготувала їм випробування часом та відстанню. Та справжнє кохання здатне подолати все...

Ігор зупинився, і їхні погляди зустрілися. В Олесі завмерло серце. Таке було з нею вперше, і дівчина злякалася нового почуття.

— Мені час додому, — тихо промовила вона.

Їй хотілося дивитися йому в очі до безкінечності, але щось лякало, хвилювало й бентежило. Олеся поквапилася додому.

— Виходь завтра раніше, погуляємо довше, — запропонував Ігор.

Він хотів узяти її за руку, але Олеся висмикнула її й побігла у двір.

— На все добре! — промовила вона, поспіхом зачиняючи хвіртку.

— Я чекатиму тебе завтра! — почувся голос юнака.

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-4991-2

9 786171 249912

Світлана Талан

Матусин оберіг

Світлана Талан

Матусин оберіг

від фіналіста конкурсу
«КОРОНАЦІЯ СЛОВА»

*Світлана
Талан*

Світлана Талан

МАТИСИН ОБЕРІЗ

РОМАН

ХАРКІВ 2018 **КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ**

УДК 821.161.2
Т16

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

ISBN 978-617-12-4991-2

- © Талан С., 2018
- © Depositphotos.com / ssuaphoto, Smallredgirl, IgorVetushko, обкладинка, 2018
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2018
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2018

Збіг прізвищ та імен прошу вважати випадковим

* * *

А й правда, крилатим ґрунту не треба.
Землі немає, то буде небо.

Немає поля, то буде воля.
Немає пари, то будуть хмари.

В цьому, напевно, правда пташина...
А як же людина? А що ж людина?

Живе на землі. Сама не літає.
А крила має. А крила має!

Вони, ті крила, не з пуху-пір'я,
А з правди, чесноти і довір'я.

У кого — з вірності у коханні.
У кого — з вічного поривання.

У кого — з щирості до роботи.
У кого — з щедрості на турботи.

У кого — з пісні, або з надії,
Або з поезії, або з мрії.

Людина нібито не літає...
А крила має. А крила має!

Ліна Костенко

Частина перша

Розділ I

Олеся поцілувала маму в щічку. Дівчинці здалося, що в неньки, яка лежала в ліжку, покотилася сльоза та завмерла в неглибокій зморшці під оком. Олеся провела пальчиком по обличчю жінки, і він справді став мокрим.

— Матусю, ти плачеш? — дівчинка подивилася на маму синіми озерцями очей.

— Ні, донечко, ні! — сказала їй жінка. — Тобі, моє сонечко, здалося.

На безкровному, восково-жовтому обличчі хворої майнула ледь помітна усмішка. Чоловік, який стояв поруч, по-тай від дівчинки витер зволожені очі й поклав долоню на плече Олесі.

— У тебе слізка, — промовило дівча, розглядаючи свій вологий пальчик.

— То, напевно, порошок в око потрапила, — жінка знов усміхнулася донечці.

— У тебе справді нічого не болить? — сині оченята дивилися пильно.

— Справді нічого не болить, — запевнила мати.

Жінка простягнула худеньку руку до Олесі, і тремтячі тонкі пальці ледь торкнулися кругленької дитячої щічки. Дівчинка відчувала, що ненька хоче щось іще сказати їй,

і запитально дивилася на неї. Мама усміхалася, але якось незвично, сумно.

— Мамусю, присягнися, що в тебе все добре, — попросила Олеся й долонькою притиснула до щічки мамину прохолодну руку.

— Лесечко, справді, усе добре, — лагідно й тихо промовила жінка. — Иди, доню, спати, уже час.

— На добраніч, матусю, — сказало дівча й поцілувало неньку в щоку.

Олесі страшенно не хотілося йти у свою кімнату, але вона знала, що мама хвора і їй потрібно відпочивати. Дівчинка зітхнула й усміхнулась до матері.

— Доброї ночі, — побажала їй жінка й подивилась услід довгим сумним поглядом.

— На добраніч, — сказала Олеся й послала матері повітряний цілунок, дмухнувши на долоньку.

Дівчинка неохоче пішла до своєї кімнати. Вона ввімкнула світло, вдяглась у піжаму, забрала ляльку Марійку з тумбочки. Її улюблениця була все ще в літньому сарафанчику, бо тепла сукня, яку Олеся з мамою почали шити для неї, так і не була закінчена.

— Будеш спати зі мною й не змерзнеш, — сказала ляльці Олеся та поклала її на своє ліжко.

Дівчинка вимкнула світло, і в тихій кімнаті гучно протупотіли дитячі ніжки від дверей до ліжка. Олеся обняла Марійку, натягнула ковдру аж до очей. Раніше мама її вкладала щовечора спати. Перед сном читала книжку або просто сідала на краєчок ліжка, і вони довго розмовляли стишеними голосами. Потім ненька дбайливо вкривала свою доню ковдрою, цілувала й бажала спокійної ночі. Узимку мама захворіла й незабаром уже не ходила на роботу. Спочатку Олеся навіть раділа з того, що жінка чекала вдома її повернення зі школи, на кухні пахло чимось смачненьким і не доводилося самій розігрівати обід у мікрохвильовій печі. Аж до вечора мама була поруч із нею,

і дівчинка тішилася з того. Вони разом готували вечерю, і ненька детально розповідала й показувала Олесі, як готувати ту чи ту страву. Дівчинці це подобалося, і вона відчувала себе майже господинею на кухні. Вони жартували, куховарячи, і так було їм весело! Якось мама сказала:

— Олесю, чоловіки без нас померли б із голоду! Їм легше піти до крамниці, купити заморожені пельмені та зварити, ніж самим щось приготувати вдома, тож, якщо я буду в лікарні, тобі доведеться самій готувати їжу для тата. Тепер ти розумієш, чому я тебе навчаю хазяйнувати?

Мама підморгнула Олесі, і вони довго сміялися. Згодом мама навчила Олесю користуватися пилососом і пральною машинкою, показала, як акуратно заправляти після себе ліжко, навчила заплітати косички. Дівчинці така мамина школа настільки подобалась, що вона майже перестала бігати гуляти на вулиці з подружкою Ніною. Лише коли мама почувалася зле, вона силоміць змушувала Олесю піти до подруги.

Останні кілька днів ненька не вставала з ліжка. Олеся все допитувалася, що в неї болить, але мама постійно віджартовувалась.

— Просто заслабла, — завжди відказувала вона, коли дівчинка надокучала їй питаннями.

Але Олесю важко обманути — вона чула, як зітхали сусідки, коли стиха гомоніли про те, що «страшна хвороба в Яни» і «треба ж такому горю статися, а дитина ще зовсім мала!» І тато ходив похмурий та невеселий, а коли мама злягла, то взагалі став мовчазний і сумний.

Олеся повернулася на бік і задивилась у вікно. Там, на вулиці, скаженів вітер, розгойдував стару яблуню, вона скрипіла, і той скрип був схожий на людський тужний плач. Яблунева гілка раз по раз стукала у вікно, немов просила прихистку в хатньому теплі, та вітер не чув її плачу — він вив по-вовчи й безжально розхитував беззахисну яблуньку. Олеся натягла ковдру на вуха, щоб не було чути того виття за вікном, і заплющила очі. Їй стало сумно, незатишно.

Хотілося побігти в кімнату до мами, як колись, залізи до неї в ліжко, почути лагідний голос і спокійно заснути в її теплих обіймах, але не можна: мама хвора, і їй потрібен спокій. Дівчинці хотілося плакати, але вона згадала, як повчала ненька:

— Не треба плакати, бо ти засмучуєш мене, і я буду плакати разом із тобою.

Олеся не хотіла, щоб мама плакала, їй найбільше подобалося чути її сміх. Дівчинка усміхнулася, згадавши веселу маму, обняла міцно Марійку й незабаром заснула.

Уранці Олеся прокинулася від людських голосів, які долинали із сусідньої кімнати. Вона, не знімаючи піжами, пішла подивитися, хто там розмовляє. Дівчинка прочинила двері й зупинилася на порозі: кімната була повна чужих людей. Одна із жіночок, помітивши Олеся, швидко пішла їй назустріч, узяла за руку й майже силоміць завела назад у кімнату.

— Дитинко, тобі туди не можна, — схлипнувши, промовила вона. — Зараз твого батька покличу.

Олеся відчула, що трапилось якесь лихо. Вона висмикнула свою ручку і скрикнула:

— Пустіть! Я хочу до мами!

Жінка не встигла й рота розкрити, як Олеся забігла до матеріної кімнати й крізь натовп жінок прослизнула до ліжка. Від побаченого вона залякла на місці. На заправленому ліжку лежала її мама, гарно вбрана, чомусь у хустці, зі складеними на грудях руками.

— Мамо, — тремтячим стишеним голосом покликала Олеся.

Мама була не схожа на її колишню веселу, смішливу і красиву маму. Перед Олесею лежала ніби інша жінка із замерлим восковим обличчям і заплющеними очима.

— Нема у тебе мами, дитинко, — зітхнула якась бабця. — Померла твоя мама.

— Ні! — закричала Олеся. — Ви брешете! Це неправда!

Дівчинка стиснула кулачки й почала гамселити ними ненависну чужу злу бабцю. Вона плакала, біла й біла кулаками стареньку, потім — жінку в чорній хустці, увесь час кричачи, що вони їй брешуть. Прийшов батько, підхопив доньку на руки, поніс до її кімнати. Олеся кричала, пручалася, біла батька по обличчю, по голові й голосно плакала. Чоловік схопив її в обійми та притиснув до себе.

— Тихо, сонечко, тихо, — промовляв він стишеним голо-
сом, — не треба так, уже нічого не зміниш.

— Ви всі брехуни! — промовила спересердя дівчинка і схлипнула. — Мама не могла померти! Вона не могла мене покинути! Не могла! Вона мене любить, а ви всі — злі!

— Так, Олеся, мама тебе любить, але вона була хвора, дуже хвора, — тихо промовив батько, послабивши обійми, коли донька перестала пручатися. — І вона не померла, а...

— А що? — Олеся подивилася батькові прямо в очі.

Він не витримав того погляду, утупив очі в землю, тяжко зітхнув.

— Тепер мама буде на небі, — сказав ледь чутно.

— Чому не зі мною?

— Вона завжди буде з тобою, у твоїх думках, у твоєму серці.

— Я хочу до мами, — знову повторила дівчинка.

— Зараз ти вдягнешся і побудеш у сусідки. Добре?

— Чому?

— Бо в тата багато справ, — пояснив він, перевдягаючи дівчинку, — я впораюсь і заберу тебе. Домовилися?

— Можна я візьму Марійку?

Батько кивнув на знак згоди. Він хотів узяти Олеся на руки, але дівчинка заперечила:

— Я вже доросла.

Чоловік узяв за руку доньку, провів повз натовп жінок, що були біля її мами. Олеся вже не плакала. Вона мовчки пройшла кімнатою, вийшла надвір, слухняно подибала за батьком до сусідчиної хати, переступила поріг, витерла ноги, привіталася.

— Ти, Олесю, побудеш тут, — сказав батько, знявши з доньки курточку, — а потім я прийду по тебе.

— Я ще побачу маму? — спитала Олеся.

— Так, — кивнув головою батько й швидко пішов із хати.

Як тільки не намагалася сусідка тітка Ліда розговорити дівчинку — усе марно. Сіла на стілець біля вікна, обняла свою ляльку й дивилась у вікно. А там лив дощ, і геть нічого не видно було. Тітка намагалася погодувати Олесю — та ніби не чула її, так і просиділа до вечора. Коли за вікном спочіло, жінка роздягла Олесю, поклала спати у своїй хаті. Дитина не противилась, не зронила жодного слова — слухняно лягла на велике тітчине ліжко, обняла ляльку й заплющила очі.

Погода змилювалася, і на похоронах не бешкетував вітер, навіть дощ стих. Олеся мов залякла на кладовищі біля матеріної труни. Мама їй здавалася чужою жінкою, яка вбралась у мамин одяг і прикинулася нею. Коли почалося прощання, жінки заплакали, запричитали, завили, по Олесиних щоках покотилися великі горошини сліз. Дівчинка плакала по-дорослому, душею, не зводячи очей із завмерлого, незвичного обличчя матері. Олеся сама підійшла ближче до труни, поцілувала в щоку матір. Вона була холодна і якась чужа.

— Матусечко, прощавай, — стиха промовила дівчинка, і навколо неї ще голосніше затужили й запричитали жінки.

Дівчинка заглянула в могилу — вона була глибокою та страшною. Колись їй наснився сон, де була майже така ж глибока яма, страшна і холодна, а тепер у таку мають покласти її маму.

— Їй там не буде холодно? — спитала Олеся в батька, який міцно тримав її за руку.

Труну опустили на саме дно ямки, й Олеся туди з острогом зазирнула. Батько промовчав, і дівчинка сказала:

— Моя бідна мама! Їй там буде холодно і самотньо.

— Ні, Олесю, мама тепло вдягнена, — відповів батько, витерши шапкою очі.

— Ходімо додому, — сказала Олесі тітка Ліда і взяла дівчинку за руку.

— А тато? — запитала дитина.

— Він зараз прийде.

Увечері Олеся знову сиділа біля вікна з лялькою в руках. Вона мовчки дивилась у непроглядну темінь, ніби намагаючись розгледіти постать найріднішої людини. Батько сів поруч, обняв дитину за плечі.

— Олесю, сонечко, у тебе є я, і ми маємо разом навчитися жити...

— Без мами? — тихо і сумно промовила дівчинка.

— Так, — зітхнув батько.

Чоловік помовчав, намагаючись знайти доречні слова, але вони десь застрягли, грудкою здавили горло. Він тяжко підвівся, вийшов із кімнати і за мить повернувся назад.

— Олесю, у тебе незабаром день народження, — сказав чоловік.

— Я знаю. Першого травня, але не хочу дня народження без мами, — промовила дівчинка, не відриваючи погляду від вікна.

— Мама тобі дещо залишила.

— Мені?! — дівчинка повернула голову. — Що саме?

— Ось це!

Чоловік сів поруч, тримаючи в руках товсту паперову теку. Він розв'язав її й дістав товстезний зошит, також на зав'язках.

— Що це? — здивовано запитала Олеся.

— Бачиш, тут написано «Олесі, моїй донечці»? — вказав він на запис на зошиті. — Щороку у свій день народження ти будеш відкривати один лист і читати, що там мама тобі написала, — пояснив батько. — Бачиш, перший аркуш заклеєний, і ти не можеш його розкрити раніше свого дня народження.

— Чому?

— Бо тут мама написала «Відкрити Олесі у день її восьмиліття». Незабаром тобі виповниться вісім років, й у свій день народження ти матимеш право розклеїти папір і прочитати. Коли тобі буде дев'ять рочків, ти прочитаєш наступний запис, і так будеш робити щороку.

— А зараз не можна відкрити?

— Ні, не можна, — відповів батько.

— Але чому? До дня народження чекати так довго!

— Не зовсім. Місяць мине непомітно, і ти матимеш гарний подарунок на свій день народження, — сказав батько, передаючи теку доньці. — Нехай буде в тебе, чи мені сховати?

— Це моє! — чітко промовила дівчинка.

Вона підійшла до ліжка й поклала теку під подушку. Марно батько вмовляв дівчинку покласти теку в тумбочку — Олеся не хотіла й на мить розлучатися з нею. Дівчинка вдягла ляльку в теплу сукню з одним рукавом, передяглася сама, лягла в ліжко й попросила батька вимкнути світло. Олеся довго не спала, згадуючи минулий свій день народження. Тоді була поруч мама, ще не хвора, весела і щаслива. Вона спекла тортик, і за столом Олеся задула сім свічок, загадавши бажання.

«І чому я загадала гарно вчитися, а не щоб жила мама?» — думала дівчинка.

Їй стало так тужно, так сумно без мами, що вона гірко й невтішно розплакалася. Щоб не чув батько, Олеся плакала, укрившись ковдрою з головою. І лише коли засунула ручку під подушку й торкнулася маминої теки, трохи заспокоїлась і стихла.

Розділ 2

Кілька днів поспіль Олеся не ходила до школи, і батько не наполягав. Він гадав, що дівчинці треба дати трохи часу, щоб вона оговталася від горя, яке звалилося на неї,

намагався частіше спілкуватися з донькою, але вона майже не йшла на контакт. Олеся весь час тримала при собі ляльку і жодного разу не згадала ані про подружку Ніну, яка час від часу до них заходила, ані про свій клас. Здавалося, що горе скам'яніло, затверділо десь у глибині її душі, і лише великі виразні сині очі дивилися на світ з німим питанням: «Чому так сталося? І де моя мама?» Дівчинка часто залазила на стільчик біля вікна й дивилася надвір. Так вона могла сидіти годинами, ніби чекаючи на повернення матері.

— Чому ти там сидиш? Що видивляєшся, Олесю? — спитав якимось батько.

Він обережно торкнувся плеча дитини і відчув, як воно злегка здригнулося.

— Не знаю, — стонула вона плечима.

— Так не можна. Ти б сходила погуляла, Ніна заходить до тебе щодня.

— Не хочу, — відповіла коротко, не відриваючи погляду від вікна.

— Там нікого нема, — сказав батько, зазирнувши через плече.

— Я знаю.

— І мами ти там не побачиш, — обережно промовив батько.

— Так. Мама померла.

— Добре, що ти це розумієш, — зітхнув чоловік. — То, може, не треба дивитись у вікно, де... де нікого немає?

Олеся різко повернулася, скочила зі стільчика, подивилася батькові у вічі. Від того погляду в нього пробігли по тілу сироти.

— Чому?! — скрикнула дівчинка. — Чому вона померла?! Чому мене покинула? Я її так любила!

Очі Олесі наповнилися слізьми, і великі горошини покотилися по щоках. Чоловік обняв дівчинку, вона притислася всім своїм тільцем до нього.

— Мама тебе не покидала, — сказав він якомога спокійніше. — Вона була тяжко хвора, і нічого не можна було вдіяти.

— Чому її не врятували лікарі? — спитала Олеся глухо.

— Є хвороби невиліковні, але мама... вона тебе дуже любила й не хотіла покидати, однак... Так сталося, доню. Мені також її бракує, але ми разом повинні пережити горе й навчитися жити...

— Без неї? Я не хочу! Я хочу до мами.

Остання фраза прозвучала так щиро, по-дитячому, що чоловік на мить завагався, не знаючи, які слова підібрати, щоб утішити дитину, бо в самого на душі була неймовірна туга.

— Я також хотів би бути поруч із нею, — сказав він згодом, — але ти вже доросла дівчинка й розумієш, що цього не буде ніколи. Нам обом важко, але ми не повинні впадати у відчай — мамі це б не сподобалось.

Схоже, що останні слова дійшли до свідомості Олесі. Вона відсторонилася від батька, знову на нього глянули оченята-озерця.

— Ти так гадаєш? — запитала дівчинка, і чоловікові здалося, що доньчин погляд зазирає в його душу, тому він повинен справдити її сподівання.

— Я впевнений у цьому, — відповів він. — Ми повинні жити так, щоб мама була задоволена, так, ніби вона й зараз поруч із нами. Їй не сподобалось би, що ти не ходиш у школу, — він обережно нагадав про закинуте навчання.

— Я піду до школи, — заявила дівчинка.

— Ось і добре!

Чоловік хотів погладити дитячу голівку, але Олеся швидко пішла до свого столика, дістала портфель, заходилася складати книжки. Батько потупцював на місці, але донька вже не звертала на нього уваги — вона була зайнята своїми справами. Полегшено зітхнувши, чоловік тихо вийшов із кімнати. Він ще довго сидів на ганку й палив цигарки, аж поки не завітала сусідка Лідія.

— Тихоне Павловичу, я тут картоплю з качкою стушкувала, тож подумала, що треба й вас пригостити, — сказала Лідія Василівна, і лише тепер чоловік помітив у її руках каструльку, замотану рушником.

— Та навіщо ви? — зняковів Тихон Павлович. — Я й сам можу готувати.

— Як там Олеся? — спитала жінка, поставивши ношу на ганок.

— Не дуже, — зігхнув чоловік. — Здається, розумом вона сприйняла смерть матері, а ось душею — ні.

— Менші діти, коли ще не усвідомлюють, що таке смерть, легше переживають, а Олеся... Вона доросла не за роками, хоча й невеличка росточком, — сказала жінка й поквапилася піти.

Здавалося, батько з Олесею порозумівся і трохи заспокоївся. Чоловік накрив на стіл, покликав Олесю вечеряти.

«Може, хоча б сусідчиної страви трохи поїсть, — думав він, — бо вже худнути почала, так їсть погано».

Олеся слухняно прийшла, сіла за стіл, зупинила на мить погляд на матеріному стільці, подивилася на батька: навіщо, мовляв, кликав?

— Бери ложку, будемо вечеряти, — сказав він.

Дівчинка почала їсти, але було помітно, що її думки десь далеко і вона їсть автоматично. Чоловік знову розхвилювався.

— Смачно? Мені подобається! — награно весело сказав чоловік. — Це тітка Ліда приготувала.

— Не мама, — ніби виринувши із задуми, промовила Олеся. Вона поклала ложку й дивилася на батька. Чоловікові було важко витримати той погляд, і він почав ще швидше працювати ложкою, зосередивши погляд на мисці. — Моя мама померла, — стиха промовила дівчинка, — значить, і ти помреш? Я залишусь сама?

Батько поперхнувся стравною й закашлявся.

— Доню, ну що ти таке кажеш?! — дорікнув він.

— Ти, як і мама, мене покинеш?! — уже кричала дівчинка. — Ви всі мене покинете, і що я сама буду робити?!

Олеся скинула рукою миску зі стола, та жалібно брякнулася на підлогу, а дівчинка розплакалась і побігла до своєї кімнати. Батько підійшов до Олесі, яка ридала на ліжку, ткнувшись обличчям у подушку.

Він узяв дитину на руки, пригорнув до себе. Усі слова втіхи застрягли десь у грудях, і чоловік лише погладжував доньчину спину, яка здригалася від ридань. Він дав змогу виплакатися, аж поки дівчинка не заспокоїлася й тихо промовила:

— Можна я завтра не піду до школи?

— Лише завтра, — погодився батько. — Давай я тобі застелю ліжечко, а ти піди вмийся. Домовились?

Дівчинка мовчки пішла до ванної кімнати. Коли повернулася, то побачила, що мамина тека лежить на тумбочці.

— Навіщо ти її чіпав? — одразу кинулася до папки.

— Вона тобі заважає спати, — пояснив батько. — Я лише перекинув на ніч, щоб тобі було зручніше.

Олеся поклала теку під подушку.

— Це моє, — сказала вона й заплющила очі.

Тихон Павлович дотримався слова й дав Олесі змогу ще один день побути вдома. Наступного ранку дівчинка сама вдяглася, розчесала волосся й довго намагалася перед дзеркалом заплести косички. Кілька разів вона їх розплітала, потім починала знову, пригадуючи, як її навчала мати.

— Тобі допомогти? — спитав її батько.

— Я сама! — знову коротке й уперте.

Тихон Павлович відвів доньку до класу, а сам зачекав на вчительку в коридорі.

— Ви вже знаєте? — спитав привітавшись.

— Так, звичайно, — відповіла вона. — Не хвилюйтесь, я намагатимусь бути уважною до Олесі. До того ж, у школі

є психолог, тож, якщо ви не будете проти, я відведу дівчинку до нього.

— Будь ласка, я лише «за», — сказав чоловік. — Олеся стала зовсім іншою, і я іноді не знаю, як мені з нею поводитися, що сказати.

Учителька запевнила, що зробить усе можливе, щоб допомогти дитині вийти з такого важкого депресивного стану.

Олеся сіла за першу парту поруч із Ніною. Це було її постійне місце, відколи вона прийшла восени до школи. Тоді її привела сюди мама, радісна, усміхнена, і від того Олесі було спокійно на душі. Зараз учителька щось розповідала, Ніна намагалася щось нашептати подружці на вухо, а Олеся не чула ні одну, ні іншу. Її думки були там, першого вересня, коли вони з мамою йшли до школи, і в Олесі був за плечима новенький портфель, який вони разом купили на ринку...

Пройшли чотири уроки, а сторінки в Олесиних зошитах залишилися чистими — вона так нічого й не писала. Після закінчення занять на неї чекала Ніна, але вчителька відвела Олеся до шкільного психолога. Дівчинка мовчки зайшла до кабінету, сіла на стільчик за стіл.

— Що вам від мене треба? — спитала вона геть не подитячому.

— Я хочу з тобою поговорити.

— Про що?

— Про те, що тебе турбує.

Дівчинка відвернулася, і її погляд застиг на вікні. Психолог зрозумів, що з нею буде нелегко.

— Добре, якщо не хочеш розмовляти... — почав він.

— Ви самі знаєте, що моя мама померла! — відрізала Олеся, перебивши чоловіка.

— Можеш просто помалювати, — лагідно промовив він, підсуваючи дівчинці аркуш ватману й олівці.

Олеся різко повернулася, узяла олівці й швидко почала щось малювати.

— Ось! Це все! — сказала вона, подавши аркуш чоловікові.

Дівчинка намалювала могилу з великим хрестом над нею.

— Це — могила мами. Вона там! — сказала Олеся доволі різко. — Я піду й більше до вас не прийду, ви не можете мене сюди тягнути силоміць, не маєте права!

І таки пішла! Наступні дні вчителька намагалася вмовити Олеся піти до психолога, навіть відводила до його кабінету, але дівчинка звідти тікала додому. Вона не виконувала домашні завдання, не відповідала на уроках, і вчителька не знала, що з нею робити. Вона не впізнавала в дитині завжди веселу й комунікабельну колишню Олеся, яка за лічені дні так змінилася. Вчителька пропонувала батькові звернутися по допомогу до психіатра, але він був проти.

— Дайте нам ще трохи часу, — попросив Тихон Павлович. — Я спробую ще раз серйозно поговорити з донькою.

Вчителька почала щось розповідати про зрив навчального процесу й про те, що Олеся так добре вчилася, а тепер пасе задніх, але чоловік перепросив її та швидко пішов надвір, де на нього чекала Олеся.

— Чому ти не пішла додому разом із Ніною? — запитав він доньку.

— Не захотіла.

— Мені потрібно з тобою поговорити по-дорослому, — сказав він.

— Добре, — погодилася дівчинка.

Тихону Павловичу здалося, що донька навіть не чула, що він їй запропонував, а просто погодилася, бо їй збайдужіло все навколо, і вона часто кивала на знак згоди, аби лише дали їй спокій.

— Олеся, чому ти так поводишся? — почав батько розмову одразу, як прийшли додому. — Ти не хочеш учитися? У тебе погані оцінки, ти не ходиш гуляти з по-

дружкою і почала грубіянити вчительці. Ти вважаєш, що чиниш правильно?

— Скільки днів лишилося до мого дня народження? — запитала Олеся.

«Схоже, що вона мене знову не чула», — подумав чоловік і відповів:

— Тиждень.

— Це цілих сім днів, — чи то спитала, чи констатувала дівчинка.

— Так, сім днів. А що?

— Я чекаю, коли можна буде почитати лист від мами.

— Прочитай зараз, якщо так кортить.

— Не можна! Мамі це б не сподобалось.

— Їй багато чого б не сподобалось! — не стримався Тихон Павлович. — Вона була б засмучена, якби побачила твої зошити або те, як ти мовчиш, коли тебе викликають до дошки!

— Сім днів, — задумливо промовила дівчинка. — Тату, рідненький, прошу тебе! Дозволь мені ці сім днів побути вдома! Благаю тебе! — Олеся кинулася до батька, схопила його за руки, зазірала в очі.

— А тоді що зміниться? Ти будеш поводитися чемно? Учитимеш уроки?

— Я зроблю все, що ти накажеш, — благала дитина, — лише не посилай мене до школи сім днів!

— Гаразд, — чомусь погодився батько.

Олеся подякувала й поквапилась у свою кімнату. Тієї ночі Тихон Павлович довго не міг заснути. Він прихопив із собою пачку цигарок і вийшов надвір. Над ним було розлоге чорне покривало з міріадами світних зірочок, на душі — згусток суму, який не міг розтопити навіть невблаганний наступ теплої весни.

Він думав про дружину, яку безмежно кохав, поруч із якою був щасливий десять років. Також не йшла з думки донька — маленька копія його коханої жінки, дружини, вірної подруги. Вона дивилася на нього очима Яни...

Розділ 3

Цьогоріч Олеся чекала першого травня, як ніколи раніше. Її мучила нетерплячка — дуже вже хотілося прочитати мамин лист. Бажання було настільки великим, що дівчинка вже не чекала на святкування та подарунки, на другий план відійшли навіть спогади про ті щасливі дні народження, коли вони були всі разом за святковим столом, коли вона раділа подарункам і з задоволенням дмухала на торт зі свічками.

Того дня Олеся прокинулася рано. Не взуваючи кімнатні капці, босоніж прошльопала до тумбочки і вийняла з шухляди ножиці. Дівчинка зручно всілася на ліжку, розв'язала теку. «Відкрити 1 травня 2002 року», — прочитала Олеся на першій сторінці. Місце відрізу було позначено пунктиром, і намальовані ножиці вказували, де потрібно різати. Олеся обережно відрізала край аркуша й побачила великий конверт. Звідти дівчинка дістала кілька пронумерованих аркушів і почала читати:

«Моя люба донечко! Найкраща у світі, найгарніша, вітаю тебе з днем народження! Вісім років тому ти з'явилася на цей світ. Звичайно, ти не пам'ятаєш той сонячний день, але я добре пам'ятаю, як ти сповістила про свій прихід голосним криком. Ось такою крихіткою ти була вісім років тому».

Далі була приклеєна маленька світлина, на якій — новонароджена Олеся в пелюшках. У дівчинки очі заслалися слізьми, і вона ладна була розплакатися, але те, що прочитала далі, змусило її оговтатись.

«Лесечко, дитинко, ось тільки не треба плакати! — писала далі мати. — Я буду з тобою говорити, а ти рюмсати? Так не годиться! Я хочу бачити тебе усміхненою, такою, як ти була раніше. Домовились? Я любила тебе всією душею і, коли померло моє хворе тіло, я, як і раніше, продовжую тебе любити душею, бо душа не вмирає. Різниця лише в тому, що я не можу тебе торкнутись і обійняти, але твій настрій,

твою любов я відчуваю так, як і колись. Моя душа далеко від тебе, десь там, угорі, але це не заважає мені любити свою донечку й бачити, як вона живе. Твоя душа також продовжує мене любити, а пам'ять береже найкращі спогади про життя, коли ми були разом. Тож, Олесю, не засмучуй мене й не плач. А коли буде погано на душі, то зведи вгору оченятка, подивись на небо і згадай мої слова: мені спокійно, коли ти не плачеш й усміхаєшся. Домовились?»

— Так! — кивнула головою Олеся й поспіхом витерла долонькою очі.

Далі в листі Олеся прочитала про те, що вона має дбати про тата й інколи готувати йому страви, яких навчилася. Мама питала, чи пам'ятає Олеся, як приготувати омлет чи посмажити на пательні картоплю. Звичайно, Олеся не забула й одразу подумала, що й справді потрібно попіклуватися про тата й чимось його порадувати.

— Сьогодні ж на сніданок зроблю для тата омлет! — промовила вона вголос.

Мама ніби й справді бачила, що відбувається з Олесею.

«Невже моя дівчинка почала гірше навчатися? — питала вона. — Ми ж домовлялися, що ти будеш старанно виконувати домашні завдання, слухати вчительку на уроках, щоб потім стати тим, ким тобі захочеться. Лесечко, постарайся, будь ласка, справдити мої сподівання, — просила мама. — Я знаю, що ти в мене не лише красуня, а ще й розумниця!»

— Я буду гарно вчитися! — пообіцяла дівчинка.

Вона читала далі, аж до закінчення: *«Щороку на свій день народження ти будеш відкривати наступний мій лист до тебе, але впродовж року ти можеш перечитувати цей лист, коли захочеш. Пам'ятай, що я люблю тебе, моє сонечко! А зараз тобі від мене поцілуночок!»*

На останньому аркуші листа — відбиток губ матері. Олеся вперше за останні дні усміхнулася, уявивши, як мама нафарбованими помадою губами торкається папірця. Дівчинка торкнулася губами відбитка:

— Дякую, матусю! Я люблю тебе!

Тихон Павлович почув, що донька прокинулася раніше за нього, і розхвилювався. Він швидко підвівся з ліжка, одягнувся й хотів зайти до Олесиної кімнати, але дівчинка вже була у ванній. Чоловік чув, як вона чистила зуби, умивалася, закрила кран з водою та швидко пішла на кухню.

— Доброго ранку, Олеся, — сказав батько, здивовано спостерігаючи за тим, як Олеся дістала яйця з холодильника й узялася готувати омлет. — Може, доню, я сам?

— Ні, я сама! — сказала вона, подивившись на батька.

У неї був зовсім інший вираз обличчя: здавалося, повернулися давно забуті усмішка, рум'янець на щічках та жвавий погляд виразних очей. Олеся вправно поставила пательню на плиту і згадала про фартушок. Він висів уже не перший день на кухні, на тому місці, де його залишила колись мама. Дівчинка зняла його, і на мить смуток промайнув на її щойно повеселілому личку. Вона зітхнула й зав'язала фартух.

«Доню, ти маєш допомагати татові по господарству, бо тепер лишилася єдиною його помічницею, — дівчинка дослівно згадала слова матері. — Не змушуй тата нагадувати тобі щоранку про те, що маєш чистити зуби, умиватися, застилати своє ліжко, прибирати в кімнаті й іноді готувати сніданки собі й татові».

Усе, чому навчила її мама, вона пам'ятає, а якщо забуде, то знову прочитає її листа. Олеся підсмажила омлет, розклала його на дві тарілки. Він трохи порвався на шматки, але не біда — наступного разу вийде краще. Олеся запросила батька снідати.

— Доню, що тобі подарувати на день народження? — поцікавився за сніданком батько.

— Мікрохвильову піч, — Олеся здивувала відповіддю.

— Піч?

— Так. Стара вже не працює, а я буду в пічці розігрівати їжу, і це зекономить мені час, — по-дорослому сказала дівчинка.

— Може, якусь сукню чи кофтинку?

— Ні, не треба! — чітко відповіла Олеся. Вона налила томатний сік у дві склянки, одну з них поставила перед батьком. — Мушу про тебе піклуватися. Пий, він корисний.

Чоловік був так здивований різючими змінами в поведінці доньки, що поперхнувся напоєм. Олеся була чи то надто весела, чи то чимось збуджена, і він розгубився, не знаючи, як оцінювати такі зміни. Дівчинка поквапилась у свою кімнату, сказавши батькові, що його черга мити посуд, бо вона звечора не встигла зібрати портфель до школи. За мить Олеся була вже вбрана.

— Тату, ти не забудеш купити мікрохвильову піч? — запитала вона.

— Ні, обов'язково сьогодні куплю! — пообіцяв він.

— У мене буде ще одне прохання.

— Я слухаю.

— Тату, ти зможеш поставити замок на мою тумбочку, щоб я могла її замикати ключиком?

— Можу. Але навіщо? То твоя тумбочка, і я туди не заглядаю.

— Там будуть лежати листи від мами, — пояснила дівчинка. — Їх ніхто не має права читати. То мої листи.

Батько пообіцяв поставити замок, й Олеся сама пішла до школи.

— Доброго дня! — привіталася вона з учителькою й навіть їй усміхнулася.

Олеся сіла за першу парту, приготувалася до уроку й підійшла до вчительки.

— Ви зможете мені давати додаткові завдання? — спитала її. — Мені потрібно наздогнати згаяне.

Учителька здивувалася таким різючим змінам у поведінці дівчинки й радо погодилася їй допомогти. Тепер Олесі потрібно було дочекатися Ніну.

«У кожної дівчинки твого віку є подружка, — писала їй мама, — і ти не виняток. Дівчатка спілкуються одна

з одною, часто довіряють свої дівчачі маленькі таємниці. Ніхто не хоче відчувати, що таке самотність, тому дружба — порятунком від почуття самотності».

Коли Ніна зайшла в клас, Олеся підійшла до неї й спитала, чи можуть вони піти додому зі школи разом. Ніна зраділа тому, що Олеся знову з нею розмовляє, і прошепотіла, щоб не почула вчителька:

— Я тобі таке після школи розкажу!

Ніна таємниче усміхнулася, заінтригувавши Олесю. Після занять подружка зачекала, поки Олеся візьме додаткові завдання додому, і дівчатка пішли разом. Вони давно дружили, хоча були зовсім різні. Олеся здавалася молодшою на кілька років, бо Ніна була вищою чи не на півголови, але мала поганий зір, тому сиділи вони за першою партою. Ніна любила керувати й часто поводитися з подругою так, ніби вона не однокласниця, а старша подружка. Олеся не ображалася, коли Ніна починала командувати, а її прохання часто були схожі на наказ. Тиха й скромна Олеся поруч із подругою відчувала себе більш упевненою й не боялася навіть хлопчаків, які могли її обізвати чи навіть дати стусана — вона знала, що Ніна може за подружку навіть полізти в бійку, знаючи, що сама дістане на горіхи.

Дівчатка йшли поруч, як раніше, розмахуючи портфелями, а згори на них синню дивилося травневе небо. Уперше Олесі не було так тужно й самотньо, і дівчинка розуміла, як їй допомагає мамин лист.

— Що ти робитимеш удома? — спитала вона Ніну.

— Саме це я хотіла тобі розказати! — сказала Ніна й озирнулася. Навколо нікого не було, але вона все одно стишила голос. — Піду гуляти з Анжелкою з п'ятого А.

— Так вона ж старша від тебе! — Олеся здивовано поглянула на Ніну. — Ти з нею вже дружиш?

В Олесіному голосі прозвучали нотки розчарування й навіть образи, але подружка того не помітила.

— Так це ж класно! Уяви, вони мене прийняли до своєї компанії!

— Хто це «вони»?

— Анжелка й хлопці з шостого класу збираються на пус-тирі біля старої школи, — майже пошепки сказала Ніна. — Я також із ними там тусуюсь.

— І вони кажуть на тебе Мала? — з іронією сказала Олеся.

— Та яка різниця? Головне, що я там уже як своя! — із захопленням розказувала дівчинка. — Хлопці приносили пиво, й Анжелка також пила з ними.

— А ти?

— А що я? Так, зробила ковток, щоб не прогнали, — і все. Гидке! А ще вони там курять! Але дивись, щоб нікому!

— Ти ж мене знаєш! — ображено сказала Олеся й дода-ла: — А я гадала, що ми побудемо разом.

— Ще встигнемо, а сьогодні не може!

Олеся повернула у свій провулок. Батько був на роботі, тож дівчинка передяглася й одразу взялася за домашні за-вдання. Як виявилось, вона й справді багато чого пропус-тила. Робити уроки самій було незвично, але дівчинка зна-ла, що потрібно звикати до нового життя — так хоче її мама, й Олеся змусила себе зосередитися на завданнях. Коли все закінчила, узяла маленький ключик, просунула в нього тов-сту шовкову нитку й повісила на шию. Тепер її тумбочку, де лежить мамина тека, ніхто не зможе відчинити. Олеся хотіла пообідати, але передумала. Вона відімкнула замок і дістала мамин лист.

«Доню, посади мої улюблені квіти мальви, — просила ма-ма. — Ти знаєш, де вони ростуть: у садку ліворуч, понад довгим парканом. Ці квіти самі можуть насіватися, але трапляється так, що вимерзають узимку, тому я збрала для тебе насіння».

Олеся усміхнулася, розглядаючи малюнок червоної маль-ви, який зробила для неї мама. Дівчинка знайшла у шафці насіння квітів, пішла в садок. Вона спушила землю й ви-сіяла насіння. Олеся добре пам'ятала, як вони щовесни

з мамою разом сіяли квіти, а потім дівчинка мірялася зростом з високими мальвами, які швидко росли й завжди обганяли її. Мама зривала квітку й прикрашала доньчині коси, а потім вони разом робили з квіточок лялечки в різнобарвних сукнях. Знову сум огорнув дівчинку, і їй хотілося розплакатися, але вона згадала мамині слова, звела очі вгору, туди, де так далеко від неї була матуся. Над дівчинкою синіло високе прозоре небо. Олеся усміхнулася кутиками вуст чи то небу, чи мамі, але усмішка вийшла якась сумна-пресумна.

Розділ 4

До кінця навчального року Олесі вдалося надолужити згаяне в навчанні, і дівчинка думала про те, що мама порадила б разом із нею. Почалися літні канікули, й Олеся мала більше вільного часу, щоб гуляти з Ніною, але подружка все частіше бігала до старшої компанії. Олесі було неприємно від того, і, можливо, вона образилася б на Ніну, але мама їй написала: *«Може трапитися так, що одна з твоїх подружок почне дружити зі старшою дівчинкою. Ти повинна її зрозуміти, бо в такому віці дівчатка можуть захоплюватися якоюсь старшокласницею — і це природно. Твоя подружка захоче наслідувати старшу дівчинку, може, навіть спробує стати в чомусь схожою на неї, якщо навіть поведінка її не заслуговує похвали. Ти можеш або зблизитися з іншою подружкою, або зачекати, поки захоплення старшокласницею мине, або просто продовжувати спілкуватися зі своєю подружкою, як і раніше, і не перейматися тим, що вона більше часу проводить не з тобою. Домовились? Не перейматися!»*

Олеся терпляче чекала, поки Ніна натусується зі старшими й прийде до неї.

У червні Тихон Павлович узяв відпустку, і дівчинка раділа з того, що зможе більше часу бути з ним, а не на самоті,

але в перший же вечір батько зайшов до хати, і донька відчула, як від нього тхне перегаром. Раніше він міг випити, але то траплялося дуже рідко й то на свята. Вона питально подивилася на батька, той не витримав погляду, сів на стілець, почав роззуватися.

— Не дивись так на мене, Лесько, — язик у батька заплітався. — Мене ніхто, ніх... ніхто й ніколи не має права засуджувати... Якось так.

Олеся мовчки пішла до своєї кімнати. На столі в кухні холонула смажена картопля, але дівчинка до неї не доторкнулася того вечора. Не став вечеряти й батько. Олеся чула, як він гучно гепнувся на ліжку і вмить голосно захропів. Вона заглянула в кімнату — батько спав в одному черевичку. Олеся зняла його й поставила біля дверей.

Уранці батько попросив Олесю сходити в магазин і купити кефіру. У черзі дівчинка чула, як пліткували жінки про її батька.

— Кажуть, що Тихон почав потихеньку випивати, — стихлим голосом сказала одна жіночка. — Та воно й зрозуміло: таке горе звалилося, а тут ще й дитина мала лишилася.

— Так про неї і дбав би, бо сирота ж! — заперечила їй інша. — Кажали люди, що на роботі випиває.

— Так тож щоб донька не знала й не бачила!

— А якщо попруть із роботи? Де зароблятиме? Дитину потрібно чимось годувати й одягти.

— Шкода, якщо зіп'ється Тихон! — зітхнула жінка. — Гарний чоловік!

— Якщо гарний, то довго сам не буде. Знайдеться на вдівця якась жінка.

— І то так! Не вік же йому вдівцем бути!

Жінки перевели мову на інше, а Олеся купила кефір і майже побігла додому. Батько на кухні їв холодний борщ. Він поглянув на розчервонілу доньку і спитав, чи все в неї гаразд.

— Тату, ти п'єш горілку? — одразу спитала вона, гепнувши пакетом кефіру об стіл.

— Я? — чоловік поклав ложку на стіл, вилер рушником губи. — Ти про вчорашнє? Та ні, Олесю, то я з хлопцями трохи відмітив відпустку.

— Ти не будеш більше пиячити?

— Ні, — винувато всміхнувся він, — не буду.

Почута в магазині розмова не давала спокою дівчинці. Вона не хотіла, щоб її батько став таким, як інші п'яниці. Олеся боялася їх і сторонилася чоловіків, які завжди голосно матюкалися і від яких смерділо. Дівчинка навіть уявити боялася, що таким може бути її любий батько. Звичайно, Олеся не хотіла, щоб у їхньому домі господарювала чужа жінка. Навіть одна думка про мачуху її лякала. Вона вирішила, що потрібно ще більше проявляти турботу про тата, і тоді він не буде пиячити. Того ж дня дівчинка взялася прибирати в хаті. Вона мела, шкребла, пирососила, до блиску натерла віконне скло, збрала татів одяг і вкинула у пральну машинку. Поки одяг прався, Олеся заходила-ся готувати вечерю, і коли батько прийшов з городу, у неї все блищало, а на плиті стояла каструля зі свіжим супом, приправленим кропом і зеленою цибулею.

— Ти все це сама зробила? — батько здивовано оглянув кімнати.

— Так! Сама! — Олеся задоволено всміхнулася.

— Яка ж ти молодчинка! — похвалив він доньку.

Того вечора Олеся, ще раз перечитавши мамин лист, заснула задоволеною. Її страхи й сумніви розвіялися. Їй наснилася мама, уперше після смерті. Вона надула багато різнокольорових повітряних кульок і дала їх Олесі. Дівчинка тримала кульки за довгі нитки і побігла з ними по росяній зеленій траві. Ось уже вона ледь торкається ногами травички, кульки набирають швидкість, піднімаються вгору, й Олеся вже зовсім відривається від землі. Вона летить угору, а внизу — зелені дерева, квітучі луки і її мама. Постать мами зменшується, віддаляється, й Олесі стає лячно, коли вона перестає бачити маму.

Літературно-художнє видання

ТАЛАН Світлана
Матусин оберіг
Роман

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Відповідальний за випуск *К. В. Озерова*
Редактор *Л. М. Шуст*
Художній редактор *А. В. Ачкасова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *А. М. Фурман*

Підписано до друку 16.08.2018. Формат 84x108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Newton». Ум. друк. арк. 15,12.
Наклад 6000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у ПрАТ «Білоцерківська книжкова фабрика»
09117, м. Біла Церква, вул. Леся Курбаса, 4
впроваджена система управління якістю
згідно з міжнародним стандартом DIN EN ISO 9001:2000

КНИЖКОВИХ

• за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

• на сайті Клубу: www.bookclub.ua
• у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безоплатний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів

e-mail: publish@ksd.ua

**Запрошуємо до співпраці художників,
перекладачів, редакторів**

e-mail: editor@ksd.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57

e-mail: trade@ksd.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55

e-mail: kyiv@ksd.ua

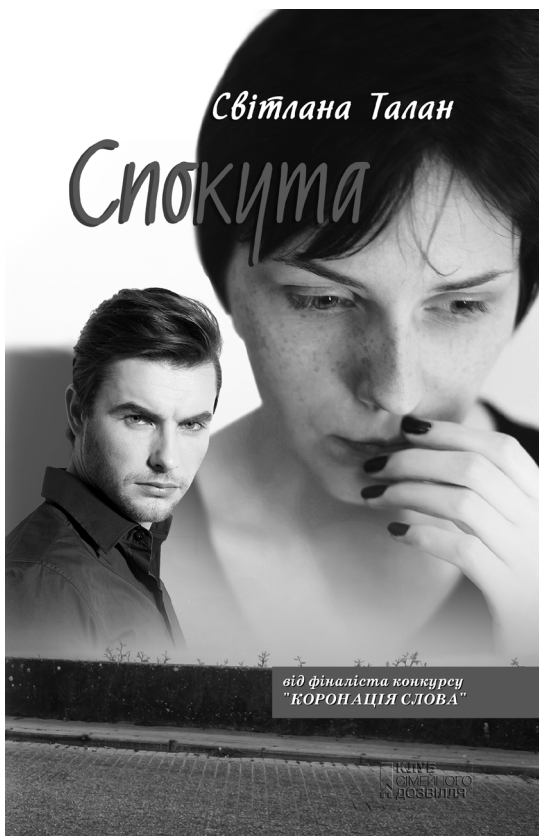
Талан С.

Т16 Матусин оберіг : роман / Світлана Талан. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. — 288 с.

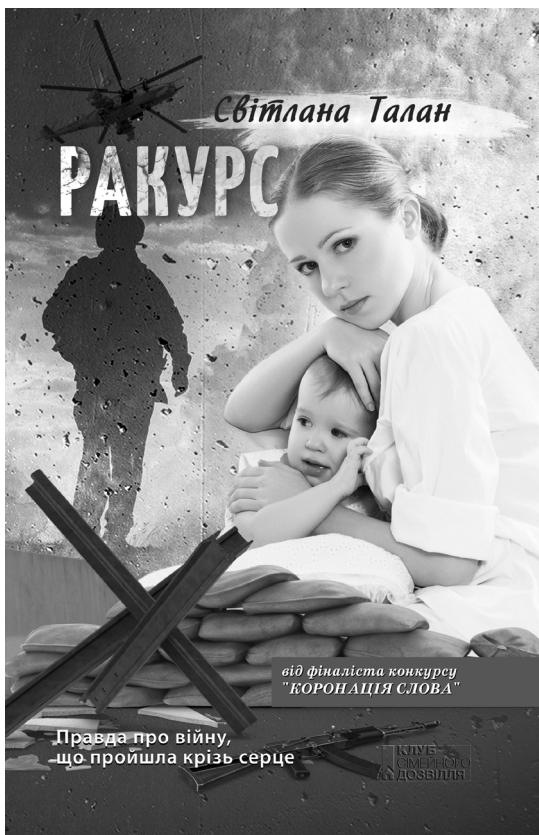
ISBN 978-617-12-4991-2

Олеся рано стала сиротою. Листи — ось і все, що лишилися їй від мами. Дівчинка живе лише цими листами. Тільки вони і подруга Карина допомагають Олесі пережити труднощі: пияцтво батька, жорстокість мачухи, ненависть зведеного брата. Одного разу Олеся приїздить із Кариною до Северодонецька і там зустрічає Ігоря. Два серця єднаються в танці кохання. Але настає буремний 2014 рік, Ігор йде добровольцем в АТО... Чи зустрінуться закохані знову? Доля наготувала їм випробування часом та відстанню. Та справжнє кохання здатне подолати все...

УДК 821.161.2

Що робити, коли життєва стежина веде нас до труднощів і негараздів? Як їх подолати? Ця книжка — про найдорожчих, найрідніших, найближчих — про сім'ю. Вчинки батьків і дідів мають безпосередній вплив на сьогоднішні нащадків. Часто діти несуть хрест замість старшого покоління і, опиняючись у скрутних ситуаціях, змушені спокутувати гріхи рідних... Сімейні зв'язки, складні взаємини, переплетіння доль, надія на краще майбутнє і сила любові — усе це чекає на читача на сторінках роману.

Східна Україна, 2014 рік. Еліна, жителька Луганська, навіть у найкритичніший момент не може залишити місто: вона має виконати розвідувальні завдання. Через певний час жінка потрапляє під підозру та вирішує вивезти дітей, однак у Луганську залишаються її батьки та сестра. Єдина можливість не відмовлятися від боротьби — вступ до лав військових. Еліна стає добровольцем батальйону «Айдар»...

Євген — прибічник ЛНР. Він широко підтримував «ту сторону» і, щоб підтвердити свої переконання реальними діями, пішов воювати. Цей крок змінить життя Євгена назавжди: він побачив правду і визнав свої помилки. На нього чекає довгий шлях...

Ця книжка — про долі людей, чиє життя тепер матиме чіткі «до» і «після», про надії і втрати, про боротьбу й силу волі, про помилки, вічне шукання істини і непереборне бажання жити.